

KULTURA BLISKO MIESZKAŃCÓW

DIAGNOZA POTRZEB KULTURALNYCH ODBIORCÓW BIBLIOTEKI
CENTRUM KULTURY I PROMOCJI W LUBIEWIE
W RAMACH PROGRAMU BLISKO – BIBLIOTEKA | LOKALNOŚĆ |
INICJATYWY | SPOŁECZNOŚĆ | KOOPERACJA | ODDOLNOŚĆ

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
Dzieci i kultura	5
Dorośli i kultura	9
Uczestnictwo dorosłych w kulturze	10
Czytelnictwo wśród dorosłych mieszkańców.....	20
Lokalne potencjały budowania kultury	24
Seniorzy i kultura	30
Jaka kultura w BCK? Rekomendacje wynikające z diagnozy.....	33

Lokalna diagnoza potrzeb kulturalnych odbiorców Biblioteki Centrum Kultury i Promocji (dalej BCKiP) w Lubiewie została przeprowadzona w ramach programu **BLISKO – Biblioteka | Lokalność | Inicjatywy | Społeczność | Kooperacja | Oddolność**, finansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury. Celem programu jest wzmocnienie roli bibliotek jako „trzeciego miejsca” jednoczącego społeczność lokalną za sprawą działań kulturalnych.

Jednym z założeń programu jest włączenie nowych środowisk w działalność bibliotek i aktywizacja społeczności lokalnych. W celu poznania nowych środowisk, rozszerzenia grup odbiorców, poznania ich potrzeb w odniesieniu do działań kulturalnych i spędzania wolnego czasu przeprowadzono **lokalną diagnozę potrzeb kulturalnych obecnych i potencjalnych odbiorców działań BCKiP w Lubiewie i Filii Biblioteki w Bysławiu**.

Diagnozę zrealizował **zespół pracowniczek BCKiP** we współpracy z **Pracownią Zrównoważonego Rozwoju** w październiku i listopadzie 2021 roku.

Przeprowadzając diagnozę i podsumowując jej wyniki skupiliśmy się na kilku najważniejszych kwestiach dotyczących lokalnej kultury. Opisujemy:

- › generalne wnioski na temat kultury w gminie, odnosząc je przede wszystkim do sposobu działania oraz oferty BCKiP,
- › oczekiwania przez osoby biorące udział w diagnozie kierunki zmian w zakresie działań kulturalnych oraz szczegółowe propozycje działań,
- › lokalne potencjały, które warto zaangażować do budowania lokalnych partnerstw i wspólnego prowadzenia działań kulturalnych.

Diagnoza powinna być traktowana jako punkt wyjścia do poszukiwania nowych rozwiązań, pogłębionego poznawania potrzeb i perspektywy mieszkańców i mieszkanek.

Celem diagnozy było poznanie potrzeb kulturalnych i związanych ze spędzaniem czasu wolnego wśród dzieci i młodszej młodzieży, dorosłych mieszkańców oraz seniorów. Staraliśmy się dotrzeć do zróżnicowanej grupy mieszkańców i mieszkanek, w tym tych, którzy nie korzystają z oferty BCKiP lub robią to rzadko. W tym celu zastosowaliśmy różne narzędzia badawcze.

Szczegółowy opis narzędzi badawczych zamieściliśmy w częściach podsumowujących wyniki badań dla każdej z grup.

NARZĘDZIA BADAWCZE ZASTOSOWANE W PROCESIE DIAGNOZY

83 wypełnione
ankiety

162
sondy uliczne

7 wywiadów
telefonicznych

2 spotkania
warsztatowe
z dorosłymi

4 spotkania
warsztatowe
z uczniami

GRUPY BADANE W PROCESIE DIAGNOZY

dzieci i młodsza młodzież

dorośli

seniorzy i seniorki

Potrzeby dzieci związane z kulturą badaliśmy podczas **czterech warsztatów diagnostycznych** przeprowadzonych w Szkole Podstawowej im. Wojska Polskiego w Lubiewie. Warsztaty moderowane były przez zespół PZR oraz zespół Biblioteki – Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo. W sumie w warsztatach wzięło udział około **70 uczniów i uczennic z klas IV-V**.

Dzieci podzieliły się z nami własnymi zainteresowaniami i hobby. Ich zainteresowania można podzielić na kilka większych grup, a do najpopularniejszych należą te związane ze spędzaniem czasu wolnego korzystając z **komputerów i internetu**. Dzieci korzystają z sieci i aplikacji społecznościowych (Facebook, Snapchat, Instagram, TikTok, Discord, Whatsapp), grają w gry komputerowe i komórkowe (zarówno samodzielnie jak i wspólnie). Czas wolny spędzają również na oglądaniu filmów na YouTube'ie i Tik-Tok'u. Co więcej, część z nich również **sama tworzy materiały w tych serwisach internetowych**.

Drugą grupą zainteresowań dzieci są te związane z postrzeganiem kultury poprzez dziedziny sztuki: rysowanie i malowanie (tworzenie portretów, obrazy natury z wykorzystaniem różnych metod), czytanie książek, teatr, śpiew, gra na instrumencie (gitara, ukulele, organy, bębny, fortepian, pianino), słuchanie muzyki, oglądanie filmów, fotografia, taniec (balet, taniec nowoczesny, mażoretki, akrobatyka sportowa). Należy przy tym zwrócić uwagę, że **kilka osób tworzy własne utwory**: wiersze, teksty piosenek, książki, muzykę (poprzez jej miksowanie).

Kolejną grupą są zainteresowania związane z **grami, sportem i aktywnością fizyczną (przede wszystkim rekreacyjną) oraz motoryzacją**, takie jak: piłka nożna, unihokej, bieganie, jazda na rowerze, hulajnodze, rolkach, łyżwach i deskorolce, boks, szachy, wędkarstwo, jazda konno, spacer i zabawy ze zwierzętami domowymi, pływanie, jazda na motorze/skuterze, zabawy na dworze.

Ostatnią grupą są równie popularne zainteresowania związane **umiejętnościami manualnymi, tworzeniem, majsterkowaniem**: makijaż artystyczny, dekorowanie, układanie i budowanie z klocków LEGO, origami, składanie modeli, gotowanie, ogrodnictwo.

Warsztaty z dziećmi, źródło: BCK

Dzieci podczas warsztatów wypracowały również własne propozycje nowych zajęć, które mogłyby być realizowane w BCKiP w Lubiewie. Jedną z propozycji to **grupowe zajęcia taneczne pole dance**, odbywające się raz w tygodniu w dni powszednie. Kolejną propozycją to **grupowe zajęcia kulinarno-cukiernicze**, podobne w swojej formule do popularnych programów telewizyjnych (np. „Master Chef”), jak również takie, podczas których dzieci mogłyby nauczyć się przygotowywać proste dania. Najlepiej, by te zajęcia odbywałyby się w piątki lub soboty. Dobrze przyjętymi wśród dzieci propozycjami były te związane z **informatyką, internetem oraz mediami społecznościowymi**. Pierwszą propozycją były zajęcia komputerowe, na przykład z profesjonalnym graczem, podczas których dzieci mogłyby nauczyć się nowych umiejętności oraz spędzić czas na wspólnym graniu i rywalizacji. Za najlepszy czas do takich zajęć dzieci uznały piątkowe popołudnia. Druga propozycja dotyczyła warsztatów z profesjonalnym twórcą/twórczynią filmów w internecie (np. osobą posiadającą profil na YouTube/TikToku), podczas których dzieci mogłyby zdobyć wiedzę dotyczącą nagrywania i montowania filmów. Ostatnią propozycją związaną z zajęciami informatycznymi były warsztaty z programowania gier komputerowych i stron internetowych, które byłyby połączone z wycieczką do profesjonalnego studia zajmującego się tymi usługami. Na zajęciach dzieci chciałyby również zdobyć wiedzę

dotyczącą budowy komputera i jego podzespołów oraz profesjonalnego montażu wideo i obróbki zdjęć.

Propozycje nowych zajęć dotyczyły również grupowych **zajęć manualnych, głównie układania klocków i tworzenia projektów budowli z LEGO**, zajęć modelarskich oraz tworzenia dekoracji. Zajęcia mogłyby się odbywać zarówno w szkole, jak i poza nią.

Ponadto, dzieci chciałyby uczestniczyć w zajęciach z **rysowania, malowania i szkicowania (w szkole) oraz muzyki** – zarówno śpiewu, jak komponowania i gry na instrumentach. Najlepiej, by zajęcia z muzyki odbywały się poza szkołą.

Oprócz wymienionych wyżej pomysłów, dzieci wyraziły chęć uczestnictwa w zajęciach sportowych, wycieczkach, seansach filmowych, zajęciach z pielęgnacji zwierząt, malowania graffiti, mody.

Podczas warsztatów zapytaliśmy również dzieci o najdogodniejsze dla nich metody informowania ich o zajęciach i wydarzeniach kulturalnych w gminie. Metody te można podzielić na dwie główne grupy: te z wykorzystaniem internetu i sieci społecznościowych oraz te z wykorzystaniem standardowych narzędzi. W ramach pierwszej z grup dzieci chciałyby być informowane o przygotowanych dla nich zajęciach i wydarzeniach kulturalnych poprzez **informacje na Facebooku, Instagramie, TikToku oraz stronach internetowych**. Druga grupa to informowanie poprzez **plakaty w szkole oraz w miejscach publicznych** (tablicach informacyjnych, słupach ogłoszeniowych) w gminie. Warto również **zaangażować do promocji zajęć dyrektorów, nauczycieli oraz rodziców**, by nie tylko informowali o zajęciach, ale też zachęcali dzieci i młodszą młodzież do uczestnictwa w nich.

Dzieci i młodzież biorące udział w badaniu wykazują duże zainteresowanie spędzaniem czasu wolnego w zorganizowany sposób poprzez uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach. Widoczne jest zainteresowanie młodych ludzi trendami kreowanymi przez kulturę masową, w tym media. Dominującym sposobem na spędzanie wolnego czasu badanych dzieci jest internet, media społecznościowe oraz gry komputerowe. Jest to obszar, od którego instytucje kultury nie mogą już dziś uciekać, a wykorzystać jako potencjał do kreowania działań w oparciu o nowe technologie. Dla wielu instytucji kultury jest to wyzwanie ze względu na braki infrastruktury oraz wiedzę i umiejętności pracowników w tym obszarze działania.

Poza dobrze znanymi w ofertach instytucji kultury zajęciami (takimi jak zajęcia plastyczne, śpiewu, gry na instrumentach, tańca) warto także pomyśleć o rozszerzaniu oferty, która rozwijałaby kreatywność i zdolności manualne dzieci i młodzieży. Podczas zajęć modelarskich czy budowania z klocków LEGO można stworzyć przestrzeń do przekazywania treści związanych z architekturą czy osiągnięciami techniki. Z kolei zajęcia ze wspólnego gotowania można wykorzystać nie tylko do nabycia konkretnych umiejętności, ale do poznawania tradycji lokalnych, polskich i innych kultur.

Warto zadbać też o aktywne zapraszanie młodych mieszkańców do uczestnictwa w kulturze, pojawiać się z informacjami tam, gdzie przebywają młodzi. Cenne byłoby także nawiązanie współpracy ze szkołami, nie tylko w zakresie informowania, ale być może także uzupełniania oferty pozalekcyjnej. Trzeba mieć jednak na uwadze, że w tygodniu dzieci i młodzież są mocno zaangażowane w zajęcia związane z obowiązkami szkolnymi, same sugerują, aby dodatkowe działania kulturalne odbywały się w piątki lub soboty.

Warsztaty z dziećmi, źródło: BCK

Badając potrzeby kulturalne osób dorosłych zastosowaliśmy:

- › badanie ankietowe na niereprezentatywnej próbie mieszkańców (kwestionariusz w wersji online oraz papierowej); ankieta online była dostępna na stronie internetowej i profilu Facebook BCKiP, ankieta papierowa była rozdawana wśród osób uczestniczących w zajęciach w BCKiP w Lubiewie i Bysławiu, a także wśród pracowników instytucji publicznych tj. szkoły, urząd gminy,
- › warsztaty diagnostyczne,
- › sondę uliczną,
- › rozpytki w formie krótkich telefonicznych wywiadów indywidualnych.

W **badaniu ankietowym wzięło udział łącznie 83 mieszkańców**: 74 kobiety i 9 mężczyzn. Najwięcej badanych osób było w przedziale wieku 36-45 lat (24 osoby badane) oraz 26-35 lat (19 osób badanych). Kolejno najliczniejsze grupy wiekowe stanowiły osoby w przedziale wieku 46-55 lat (13 respondentów), 18-25 lat (10 respondentów) i 56-70 lat (5 respondentów), 12 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie. Nieco ponad połowa badanych (43 osoby) wskazała, że posiada dzieci w wieku przedszkolnym lub szkolnym. Najwięcej osób badanych to mieszkańcy Bysławia (31 osób), następnie Lubiewa (10 osób). Wśród respondentów były także osoby mieszkające w Suchej, Trutnowie, Wełpie, Klonowie i Bysławku, 32 osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Znacząca część osób biorących udział w badaniu (32 osoby) zadeklarowała, że działa w lokalnych organizacjach pozarządowych bądź innych podmiotach działających na rzecz gminy: ochotniczych strażach pożarnych, radach sołeckich, kołach gospodyń wiejskich i lokalnych stowarzyszeniach.

Warsztaty diagnostyczne przeprowadzono 15 października, uczestniczyły w nich **4 mieszkanki**. Dwie osoby określiły siebie jako aktywne kulturalnie - uczestniczą w wielu wydarzeniach kulturalnych, jedna z nich dodatkowo od niedawna prowadzi w Bysławiu hobbystycznie grupę mażorettek, kolejne dwie osoby określiły siebie jako raczej mało aktywne kulturalnie i rzadko uczestniczące w wydarzeniach kulturalnych odbywających się w gminie.

Ze względu na niewielką liczbę osób uczestniczących w warsztatach podjęliśmy decyzję o przeprowadzeniu **rozpytek** - krótkich rozmów na podjęty w badaniu temat, opartych o kilka

kluczowych pytań. Rozpytki przeprowadziliśmy w formie telefonicznych wywiadów indywidualnych z **7 osobami**, z bazy kontaktów rekomendowanych przez BCKiP w Lubiewie. W wywiadach wzięły udział: 3 seniorki oraz 4 osoby w wieku między 30 a 40-kilka lat. Wszystkie z badanych za pomocą tej techniki osób deklaruje, że aktywnie uczestniczą w wydarzeniach kulturalnych organizowanych w gminie: biorą udział w kabaretach, koncertach, zajęciach rękodzielniczych w świetlicach, imprezach plenerowych. Dwie badane osoby również same angażują się w organizację wydarzeń gminnych we współpracy z Ochotniczą Strażą Pożarną czy Kołami Gospodyń Wiejskich.

W **sondzie ulicznej** wzięły udział łącznie 162 osoby: 104 osoby w sondzie przeprowadzonej w Bysławiu oraz 104 w Lubiewie.

— — — — —

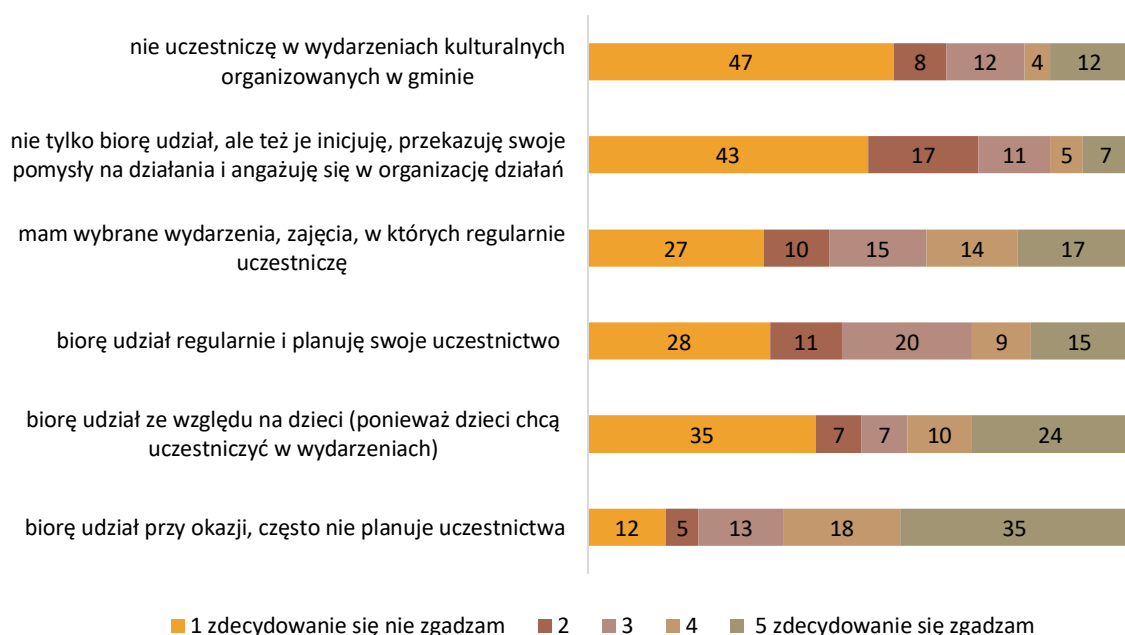
UCZESTNICTWO DOROSŁYCH W KULTURZE

Uczestnictwo dorosłych osób badanych w wydarzeniach kulturalnych sprowadza się przede wszystkim do **nieplanowanego uczestnictwa bądź uczestnictwa stałego w znanej i dostępnej ofercie kulturalnej**. Istotnym motywatorem uczestnictwa dorosłych w kulturze są dzieci: 34 osoby wypełniające ankietę przyznają, że to ze względu na dzieci uczestniczą w organizowanych wydarzeniach. Przy tym niewiele osób inicjuje działania kulturalne, przekazuje swoje pomysły i angażuje się w organizację działań. Warto też zauważyć, że **blisko połowa osób uczestniczących w sondzie ulicznej wskazała, że w ogóle nie uczestniczy w wydarzeniach organizowanych przez BCKiP** (w Lubiewie 36 z 58 osób deklarowało, że uczestniczy w wydarzeniach, w Bysławiu 70 ze 104 osób). Podobnie **osoby wypełniające kwestionariusz ankiety nie są częstymi uczestnikami wydarzeń kulturalnych organizowanych przez BCKiP**: 25 osób wskazuje, że nie uczestniczy w tych działaniach, 36 osobom zdarza się w nich uczestniczyć.

Wyraźna jest potrzeba **angażowania dorosłych odbiorców działań kulturalnych na różnym poziomie**: od **bycia widzem** – co jest przeważającą odpowiedzią wśród ankietowanych (48 odpowiedzi), po **możliwość dyskusji i poznawania różnych punktów widzenia** na podejmowane w wydarzeniach kulturalnych tematy (35 odpowiedzi), po **najmniej liczne głosy badanych mieszkańców wyrażające potrzebę współpracy przy realizacji działań**. Ta różnorodność

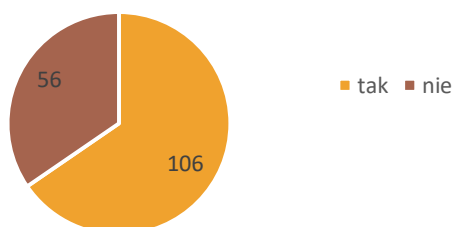
potrzeb wiąże się z koniecznością różnicowania nie tylko tematyki działań kulturalnych, ale także formy wydarzeń czy zajęć. Może świadczyć też o pewnej barierze w budowaniu partnerskiej realizacji działań z mieszkańcami. Należy także podkreślić, że **blisko połowa badanych mieszkańców wskazała, że organizowane wydarzenia powinny w większym stopniu odpowiadać na ich zainteresowania.**

Uczestnictwo dorosłych mieszkańców w wydarzeniach kulturalnych

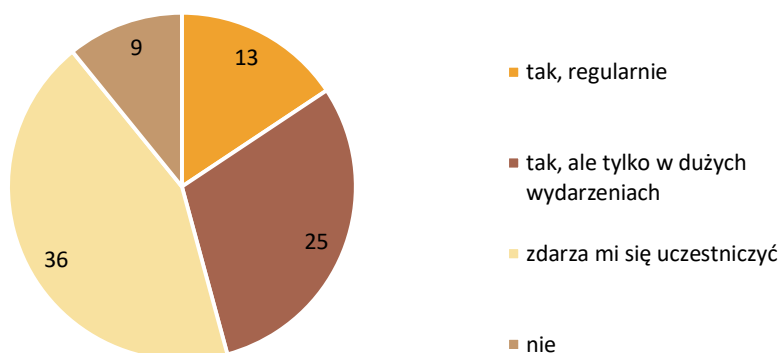
Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Uczestnictwo w wydarzeniach organizowanych przez BCKiP

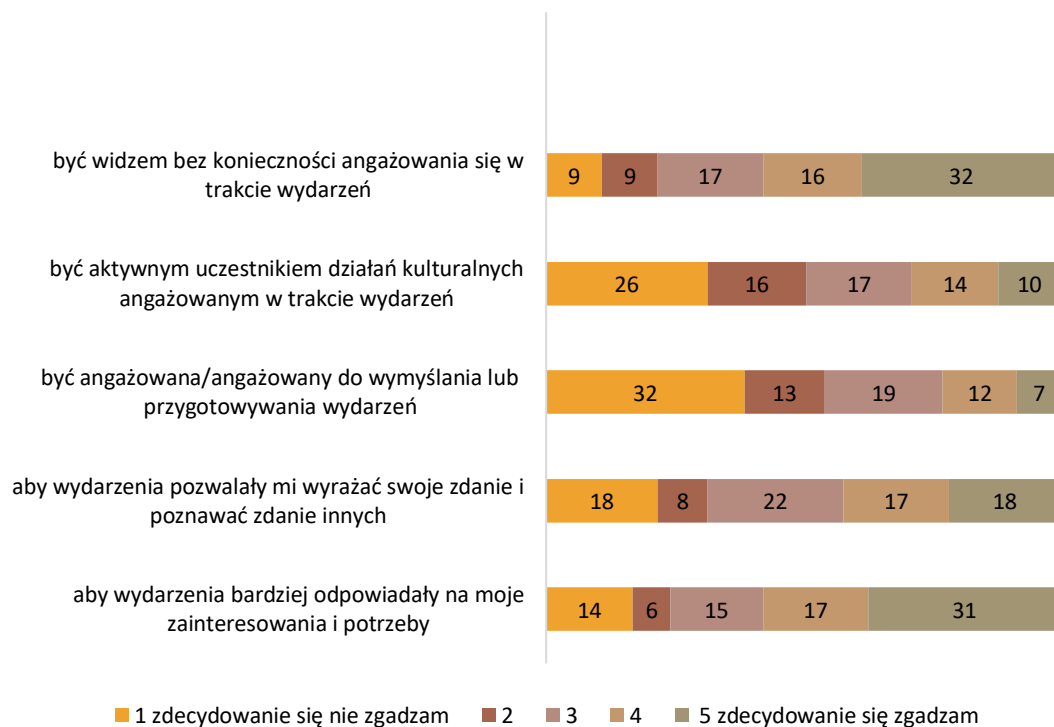
Sonda uliczna, N=162, opracowanie własne

Czy uczestniczysz w wydarzeniach/zajęciach organizowanych przez BCKiP w Lubiewie?

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Oczekiwania wobec wydarzeń kulturalnych

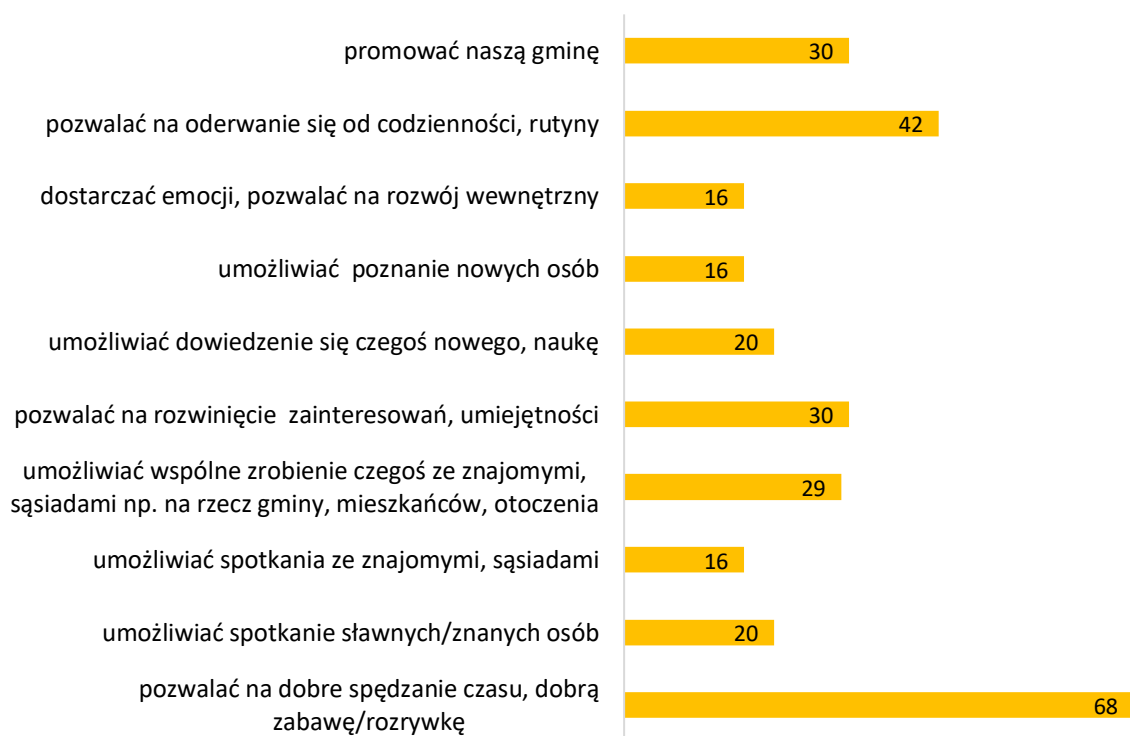

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Zdecydowana większość mieszkańców uważa, że działania kulturalne organizowane w gminie powinny służyć przede wszystkim **dobremu spędzaniu czasu, rozrywce** (68 wskazań), **pozwaląc na oderwanie się od codzienności i rutyny** (42 odpowiedzi), **promować gminę** (30 wskazań). Ważna dla osób biorących udział w badaniu jest także **możliwość rozwijania zainteresowań i umiejętności** (30 odpowiedzi) oraz **podejmowanie wspólnych działań ze znajomymi i sąsiadami** (29 odpowiedzi). W mniejszym stopniu kultura w gminie powinna zdaniem badanych stwarzać możliwości do spotkania sławnych i znanych osób oraz nauki (po 20 odpowiedzi), dostarczać emocji i przeżyć duchowych czy być przestrzenią do spotkań ze znajomymi i poznawania nowych osób.

Patrząc na postrzeganą przez ankietowanych rolę wydarzeń kulturalnych obecnie organizowanych przez BCKiP możemy powiedzieć, że odpowiadają one oczekiwanej przez badanych mieszkańców roli kultury. Zdaniem badanych przede wszystkim umożliwiają dobre spędzanie czasu i rozrywkę (57 wskazań), rozwój zainteresowań i umiejętności (39 odpowiedzi), oderwanie się od codzienności (31 wskazań) oraz przyczyniają się do promocji gminy (31 odpowiedzi).

Czemu powinny służyć działania kulturalne organizowane w gminie?

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

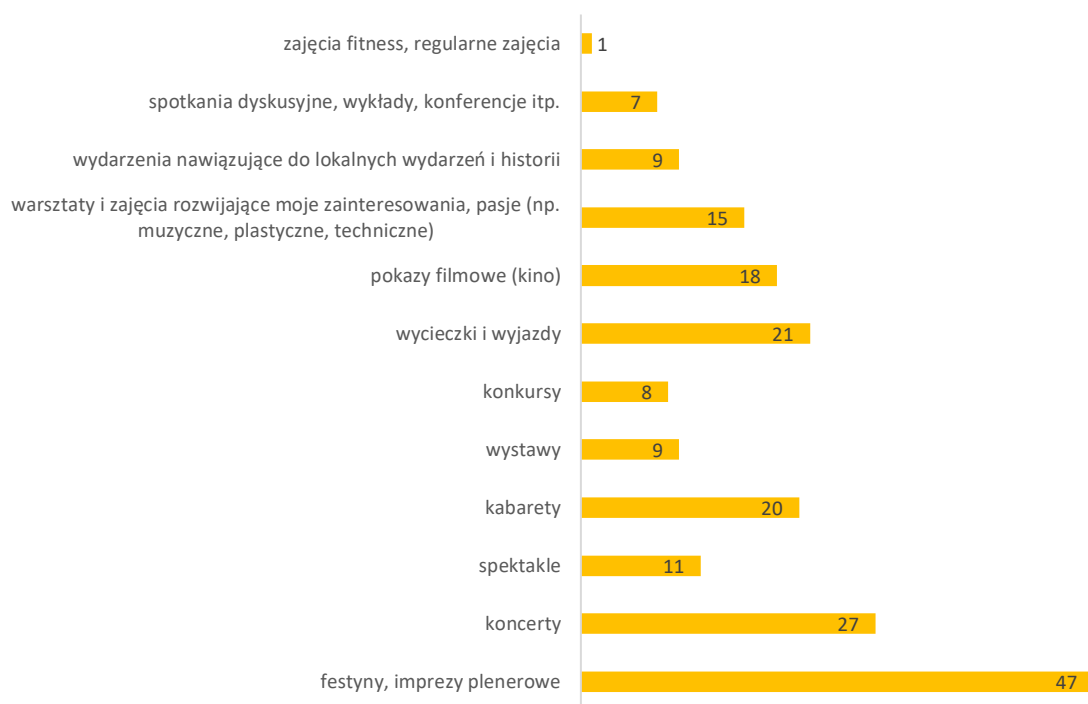
Jaką rolę pełnią dzisiaj wydarzenia kulturalne organizowane przez BCKiP w Lubiewie

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Niewielka część respondentów biorących udział w badaniu ankietowym uczestniczy regularnie w wydarzeniach i zajęciach organizowanych przez BCKiP (13 wskazań). Są to głównie **zajęcia i warsztaty rozwijające zainteresowania i pasje**. Większość osób uczestniczy w nich sporadycznie lub tylko przy okazji dużych wydarzeń kulturalnych, takich jak **festyny, imprezy plenerowe, wycieczki, koncerty, kabarety i pokazy filmowe**. Osoby dorosłe mające dzieci często uczestniczą w uroczystościach, podczas których występują ich podopieczni. Wskazują, że jest dla nich również moment spotkania ze znajomymi, sąsiadami. Inne powody uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych wskazane przez mieszkańców podczas rozpytek to: **samorozwój, spotkania z innymi ludźmi (nie tylko znajomymi), dobra atmosfera i relaks**.

Uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez BCKiP

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Z kolei wśród **głównych przyczyn braku uczestnictwa** dorosłych mieszkańców w wydarzeniach organizowanych przez BCKiP możemy wskazać przede wszystkim: **samodzielną realizację zainteresowań i pasji przez mieszkańców, brak dopasowania oferty kulturalnej instytucji do grupy wiekowej oraz zainteresowań respondentów**. Znaczna część odpowiedzi dotyczyła także **braku możliwości pozostawienia dzieci bez opieki** w czasie uczestnictwa w zajęciach. Część badanych podkreślała również, że nie uczestniczą w wydarzeniach organizowanych przez BCKiP ponieważ ich znajomi również w nich nie uczestniczą.

Część badanych osób nie orientuje się co dzieje się w BCKiP. Osoby biorące udział w rozpytkach podkreślały **znaczenie sieci znajomych we wzajemnym informowaniu się o organizowanych wydarzeniach oraz o tym, w czym warto uczestniczyć, dotyczy to szczególnie seniorów**. Jeśli ktoś nie obraca się wśród znajomych, to trudniej z dotarciem do informacji o organizowanych wydarzeniach (choć plakaty są widoczne).

Osoby uczestniczące w warsztatach podkreślały, że mieszkańcy często mają swoje ogrody, działki czy też pola, w związku z tym jesienią i zimą łatwiej znajdą czas, aby uczestniczyć w jakiś

działaniach kulturalnych. Wśród wątków związanych z uczestnictwem osób dorosłych pojawia się także **brak możliwości dojazdu do placówek kulturalnych** (zarówno w ankietach, jak i w rozpytkach). Jest to typowy problem dotyczący mniejszych miejscowości i gmin wiejskich, który dotyczy przede wszystkim dzieci, młodzieży i seniorów.

Dorośli zwracają uwagę także na **braki infrastrukturalne w gminie, które mogłyby zwiększyć możliwości w zakresie spędzania czasu wolnego przez mieszkańców**. Pojawiają się wskazania na boiska (w tym takie wielofunkcyjne), siłownie zewnętrzne. Jednocześnie osoby biorące udział w wywiadach podkreślają dobrą infrastrukturę w BCKiP w Lubiewie w Bysławiu, która jest wystarczająca (choć w Bysławiu brakuje kuchni) i dobrze wykorzystywana, na co ma wskazywać napięty i różnorodny harmonogram zajęć. Doceniana jest także kadra pracownicza badanej instytucji, która zdaniem osób badanych jest aktywna, ma wiele pomysłów. Niską dostępność mają jednak wiejskie świetlice, które nie są ogólnodostępne dla dorosłych mieszkańców.

Powód braku uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych w BCKiP

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Porozmawiajmy o kulturze!

15 października o godz. 17:00
(piątek)

Jeżeli jesteś mieszkańcem/mieszkanką
Gminy Lubiewo i chcesz mieć wpływ na lokalną kulturę,
koniecznie do nas przyjdź!

Weź udział w otwartym spotkaniu.
Opowiedz o swoich potrzebach i/lub pomysłach.

Miejsce:
Biblioteka - Centrum Kultury
i Promocji Gminy Lubiewo
ul. W. Witosa, Lubiewo

www.bckip.lubiewo.pl

Narodowy
Program
Rozwoju
Czytelnictwa
2.0

Ministerstwo
Kultury
Dziedzictwa
Narodowego
i Sportu

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury,
Dziedzictwa Narodowego i Sportu w ramach
realizacji Narodowego Programu Rozwoju
Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025

NARODOWE
CENTRUM
KULTURY

Plakat zapraszający na warsztaty, źródło: BCK

Forma działań, która zachęciłaby dorosłych mieszkańców do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych to przede wszystkim **koncerty, pokazy filmowe oraz zajęcia warsztatowe organizowane od czasu do czasu** dla wszystkich zainteresowanych. W dalszej kolejności respondenci wskazują niezobowiązujące spotkania „przy kawie” z tematem przewodnim, spektakle teatralne, zajęcia sportowe i cykliczne zajęcia warsztatowe ze stałą grupą. Najmniej osób pojawiłoby się na wystawach oraz na wykładach i spotkaniach dyskusyjnych i autorskich. Podobne preferencje mają mieszkańcy uczestniczący w sondzie ulicznej, którzy opowiadają się za organizacją **koncertów, kabaretów, spotkań ze znanymi osobami, spotkaniami tematycznymi, warsztatami rękodzieła i kinem**.

Na pytanie czego brakuje w ofercie BCKiP **nie pojawią się żadne dominujące odpowiedzi, poza 5 głosami wskazującymi na działania związane ze sportem**. Kolejne 4 osoby stwierdziły, że **BCKiP już ma wystarczająco bogatą ofertę**. Respondenci mają raczej trudność ze wskazaniem braków, ponieważ niemal 50 osób nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Wśród pozostałych osób, które podzieliły się swoimi pomysłami na działania pojawiły się następujące propozycje: więcej zajęć muzycznych, koncertów, warsztatów kulinarnych, festyny, kiermasze w celu pomocy chorym dzieciom czy mieszkańcom gminy, kabaret, rękodzieło, teatr, odnawianie mebli, florystyka, aerobik, zajęcia z ziołolecznictwa, gotowanie ze znanymi osobami, kino plenerowe w Bysławiu, zajęcia taneczne dla dzieci, kursy języka angielskiego dla dzieci, taniec towarzyski, promocja osób i zespołów z gminy Lubiewo poprzez wydarzenia kulturalne.

Dorośli mieszkańcy biorący udział w warsztatach diagnostycznych i rozpytach również nie wskazywały na potrzeby związane ze zmianą działania BCKiP. Uważają, że w badanym ośrodku kultury dużo się dzieje i jeśli ktoś chce, to znajdzie coś dla siebie. Zwracają jednak uwagę, że jeśli organizowane są jakieś ciekawe zajęcia czy wydarzenia, warto je realizować nie tylko w Lubiewie ale też częściej w Bysławiu (powtarzać te wydarzenia w dwóch lokalizacjach), ponieważ zwykle mieszkańcom łatwiej jest wyjść z domu, gdy wiedzą, że wydarzenie organizowane jest blisko i nie trzeba specjalnie gdzieś jechać.

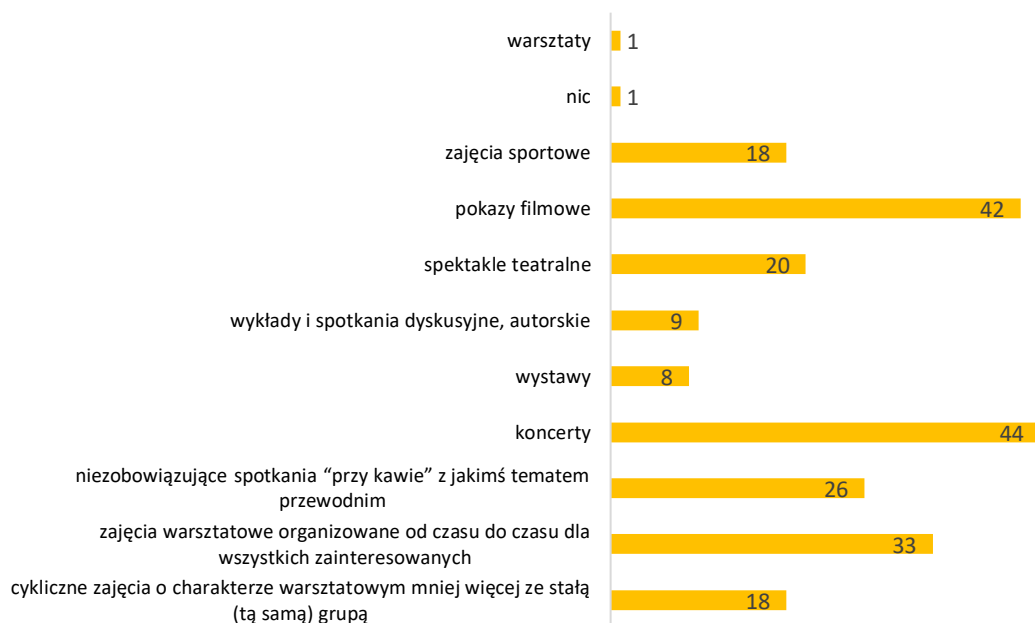
Zdarza się, że na niektóre zajęcia nie ma miejsc, tak jest na przykład z rękodziełem. Jedna z uczestniczek wspomina, że wcześniej zajęcia rękodzieła miały mniej formalną formułę i lepiej się to sprawdzało. Panie spotykały się regularnie w wyznaczonym terminie i nawet jak BCKiP nie zapewniała materiałów do pracy same się na nie składały lub każda przynosiła coś ze sobą

i wspólnie pracowały. Wtedy też tematyka zajęć była bardziej zgodna z oczekiwaniami i pomysłami uczestniczek zajęć.

Wśród sugestii ewentualnych zmian dotyczących działania BCKiP pojawiły się między innymi te dotyczące **zmiany godzin organizowanych zajęć na późniejsze bądź łączenia ich z zajęciami dla dzieci, w taki sposób, aby były prowadzone równolegle** (w ten sposób rodzice nie musieliby czekać na dzieci, które przywożą na zajęcia, a być może byłoby bardziej chętni do uczestniczenia w jakichś zajęciach czy spotkaniach).

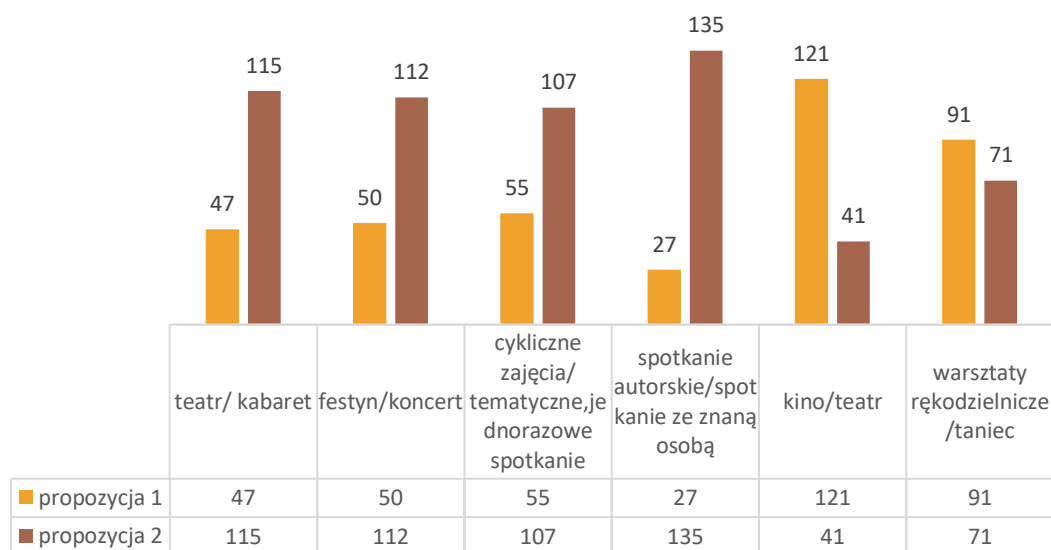
Panie biorące udział w diagnozie zdecydowanie **opowiadają się za jednorazowymi zajęciami, organizowanymi co jakiś czas, niż uczestniczeniem regularnie w jakimś cyklu zajęć np. raz w tygodniu**. To przede wszystkim ze względu na zajęcia domowe i pracę.

Jaka forma działań mogłaby zachęcić do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Preferencje dotyczące wydarzeń kulturalnych

Sonda uliczna, N=162, opracowanie własne

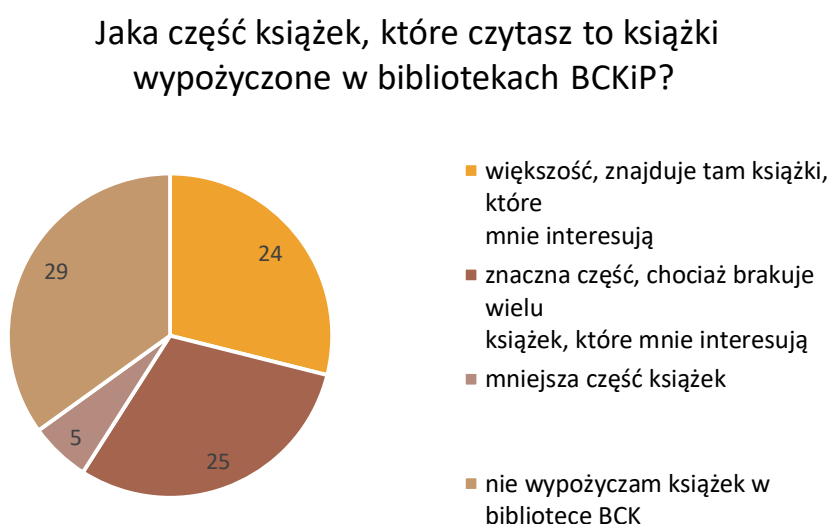
CZYTELNICTWO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

W ankiecie poświęciliśmy osobny blok pytań związanych z potrzebami dorosłych mieszkańców dotyczącymi czytelnictwa. Między innymi chcieliśmy dowiedzieć się w jakim stopniu respondenci korzystają z oferty bibliotek BCKiP. **Prawie 70% osób objętych badaniem korzysta z biblioteki wypożyczając większą lub znaczną część książek, które czytają.** Z czego blisko 1/3 ankietowanych znajduje tam książki, które je interesuje. Kolejna 1/3 badanych nie wypożycza książek z bibliotek BCKiP.

Najczęściej czytana przez badanych literatura to **literatura piękna, sensacyjno-kryminalna i obyczajowa**. W następnej kolejności książki historyczne, biografie, fantastyka i literatura popularnonaukowa. Część respondentów, być może ze swoim potomstwem, czyta bajki i lektury. 19 respondentów przyznało, że nie czyta literatury.

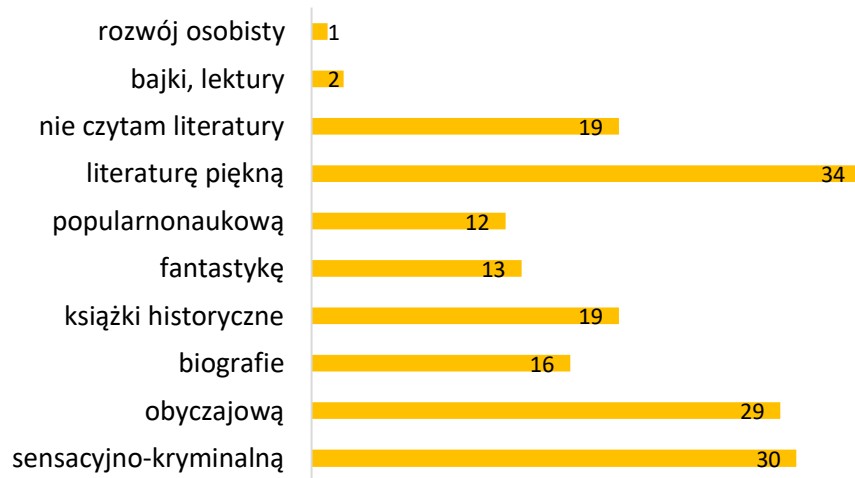
Zdecydowana większość respondentów jest przywiązana do książek w formie papierowej i nie chciałaby wypożyczać książek w wersji cyfrowej z bibliotek BCKiP. Zaledwie 11 ankietowanych wskazało, że czyta książki w formie cyfrowej i jest zainteresowana wypożyczaniem książek w tej formie z bibliotek BCKiP.

Respondenci zapytani o to, czy biblioteki BCKiP powinny organizować więcej działań związanych z czytelnictwem, podzielili się dokładnie na pół. Spośród osób, które rozważają uczestnictwo w tego typu zajęciach, zdecydowana większość skorzystałaby ze **spotkań autorskich, konkursów związanych z książkami, oraz warsztatów artystycznych, np. tworzeni ilustracji do książek, tworzenia książek dotykowych**. W następnej kolejności wymieniane są spotkania klubu książki, warsztaty głośnego czytania i warsztaty pisarskie. Jedna osoba jest zainteresowana kursem szybkiego czytania.

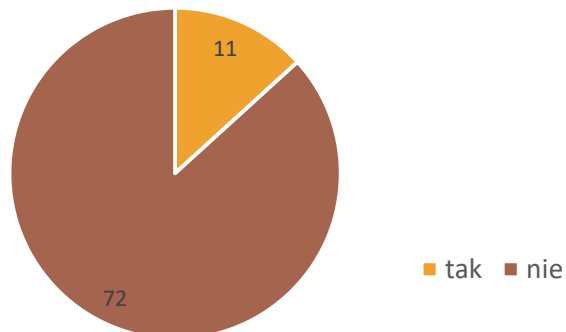
Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Najczęściej czytana literatura

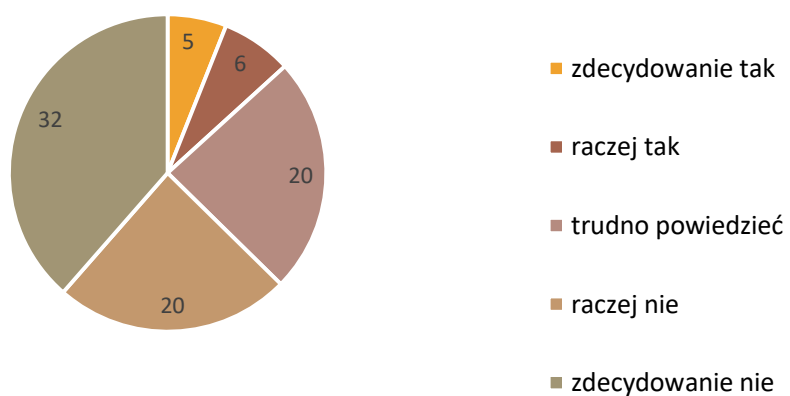
Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Czy czytasz książki w formie cyfrowej?

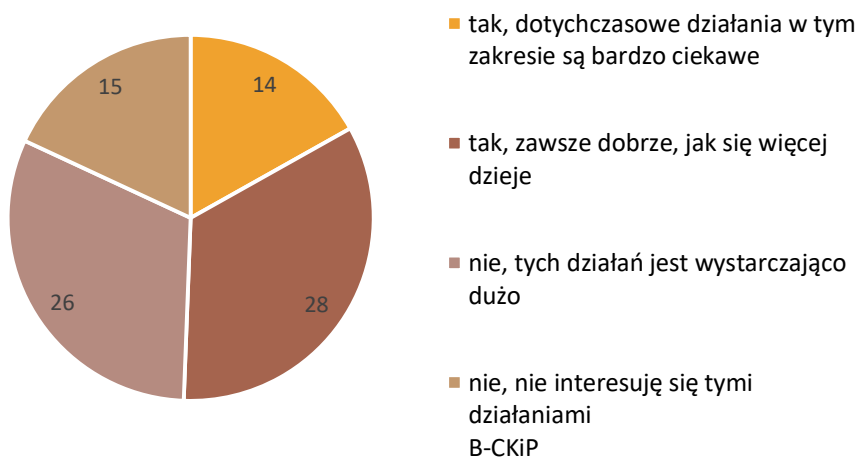
Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Zainteresowanie wypożyczaniem w BCKiP książek w formie cyfrowej

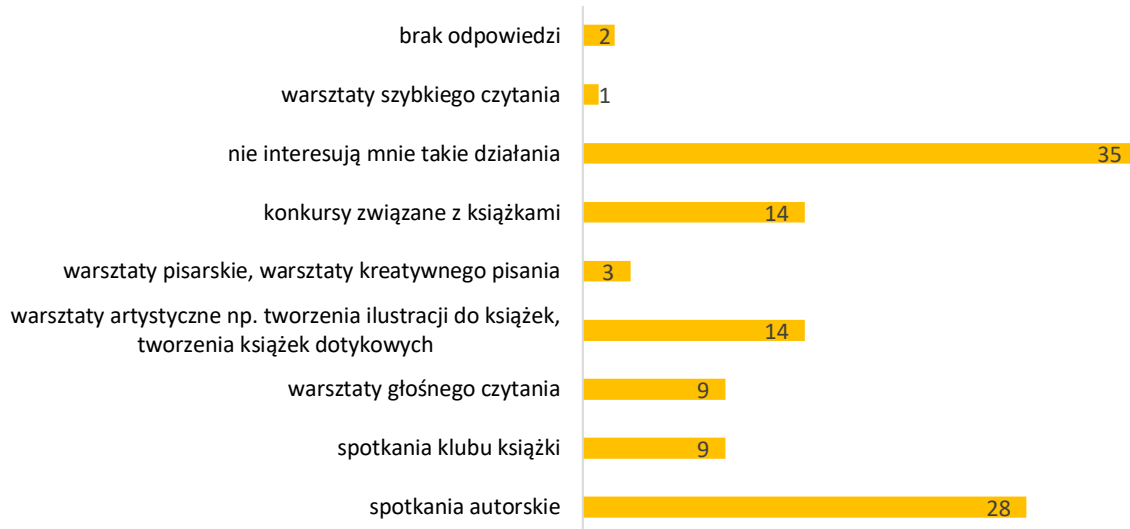
Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Zainteresowanie organizacją działań związanych z czytelnictwem dla dorosłych

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

Preferencje zajęć dla dorosłych związanych z czytelnictwem

Badanie ankietowe, N=83, opracowanie własne

LOKALNE POTENCJAŁY BUDOWANIA KULTURY

Gmina Lubiewo może pochwalić się dużym potencjałem talentów i pasji mieszkańców, a także ważnymi dla społeczności miejscami oraz lokalnymi legendami czy historiami.

Spośród wskazywanych przez mieszkańców miejsc z potencjałem, które dzisiaj nie są w wystarczającym stopniu wykorzystywane jako miejsca działań kulturalnych pojawiły się wskazania na: **Karczmę Borowiacką, plażę w Bysławiu i Wełpinie, plażę Lapidarium, ośrodek Teolog, agroturystykę w Bysławiu, park w Lubiewie i jezioro oraz świetlicę wiejską w Bysławiu.**

Respondenci wymienili również obiekty sportowe: **salę sportową w szkole i boisko przy szkole w Bysławiu.**

Z kolei opowieści, do których warto nawiązywać w gminnych wydarzeniach kulturalnych i o których warto pamiętać, to zdaniem respondentów **legenda o Zbysławie, panu Dębickim, o zatopionym koście oraz o 7 diabłach i 6 drogach.** Respondenci chcieliby również, aby w wydarzeniach kulturalnych nie zabrakło **konkursów o historii gminy, spotkań z ludźmi powyżej 80 roku życia, rozmów o życiu i o miejscach, gdzie straszy.** Ważne jest również **spisanie lokalnych opowieści o wojnie oraz docenianie zasłużonych dla gminy mieszkańców.** Potencjał aktywności kulturalnej i społecznej jednoznacznie dostrzegany jest przez badane osoby w **Kołach Gospodyń Wiejskich.** Jest tam wiele mieszanek mających liczne talenty (kulinarne, rękodzielnicze,

wokalne). Zdaniem jednej z badanych to naturalne miejsce, aby szukać osób, które można angażować do realizacji działań kulturalnych. Często swoje umiejętności prezentują **schola Bysławska, orkiestra i mażoretki**. Generalnie badane osoby stwierdziły, że mieszkańcy mający jakieś talenty są zauważane i angażowane do działań. Zdaniem badanych **angażowanie mieszkańców z talentami w prowadzenie działań kulturalnych jest atrakcyjne i warte kontynuowania** (takie działania już się dzieją). Tym bardziej, że w opinii badanych, w gminie jest wiele zdolnych osób, którym warto byłoby dać możliwość wystawiania swoich prac i usług na spotkaniach czy festynach. Uczestniczki warsztatów diagnostycznych opowiadają się za **modelem wzajemnego uczenia się, zapraszania do prowadzenia zajęć przez mieszkańców, którzy się czymś pasjonują**. Taki sposób organizacji działań kulturalnych pozwoli zdaniem badanych na zaangażowanie ich znajomych i rodzinę. Z drugiej strony mieszkanki zauważają, że ta formuła może się szybko wyczerpać. **Najlepszym rozwiązaniem jest więc zdaniem badanych różnicowanie zapraszanych gości – pasjonatów z pobliskich miejscowości oraz z większych ośrodków, w tym rozpoznawalnych nazwisk.**

Podczas warsztatów diagnostycznych powstała lista osób, które mają do zaoferowania lokalnej społeczności swoje pasje, talenty i zainteresowania. Lista została uzupełniona podczas indywidualnych rozmów (rozpytek) z mieszkankami gminy oraz na podstawie informacji zebranych przez ankietę.

- › rękodzieło - Martyna Bilińska
- › historia - Marcin Biliński
- › poezja - Elżbieta Kotras
- › wędkarstwo - Zdzisław Kotras
- › rękodzieło - Magdalena Nitka
- › Maria Olick
- › Pani Jędras z Klonowa
- › Piotr Idzikowski - malarz
- › Barbara Górka
- › Marek Sass
- › Bartosz Hoppe
- › Tomek Keskowski
- › Orkiestra Bysławska

- › Maria Woelk
- › P. Derda
- › szydełko - Wioleta Krause
- › Anna Nitka - pięknie maluje
- › haftowanie - P. Halina Pieczka
- › fitness - . Iwona Skorupa
- › szydełkowanie, frywolitka, amigurumi (maskotki)- Dorota Partyka?
- › chleby - Stanka Iwicka
- › zioła - Edyta i Weronika Hoppe
- › ogrodnictwo - p. Iwicki
- › nalewki i wina - Jan Hoppe
- › pszczelarstwo - Henryk Hoppe
- › robienie na drutach (skarpety) - Krystyna Połom
- › krawiectwo - Iwona Gabeńska
- › ogrodnictwo - p. Gabeński i szkółka leśna
- › przetwory mleczne - Giersz Elżbieta
- › przetwory mięsne - Marian Gabeński
- › pieczenie ciast - Ewa Stucka
- › szydełkowanie - Angelika Karnecka
- › pszczoły, świece z wosku - Kinga Siwa
- › fryzjerstwo - Klaudia Gawin
- › rzeźbiarstwo – Janusz Śliwiński
- › nauka śpiewu - Bartek Hoppe
- › malarstwo - Piotr Idzikowski
- › kulinaria – pani Ewa z Szumiącej
- › rękodzieło – pani Jankowska
- › sery kozie, lokalna turystyka - Jadzia Daniłko
- › osoby podtrzymujące lokalne tradycje balu maskowego w Suchej i kolędowania z Gwiazdorem

Inspiracją do organizacji działań kulturalnych mogą być także **zainteresowania i pasje samych mieszkańców – respondentów badania**. Najbardziej popularne zainteresowania ankietowanych

to: czytanie książek, muzyka, sport, kulinaria (gotowanie, przygotowywanie przetworów i nalewek), podróżowanie i rękodzieło. W następnej kolejności film, taniec, rower, zwiedzanie, zwierzęta, szydełkowanie, robienie na drutach, spacerowanie, florystyka i ogrodnictwo. Kilka osób podaje również fitness, kabaret, zbieranie monet, renowację mebli, ikebana, pilates, zumbę, hula-hop, sztuki walki, wędkarstwo, kosmetologię, narty, rolki, psychologię, malarstwo, rysowanie, motocykle, pisanie pamiętników, aranżację wnętrz, naukę języków, pływanie, historię, fotografię i teatr.

Mieszkancki biorące udział w badaniu wskazują, że często same spędzają czas i same go sobie organizują, samodzielnie też rozwijają swoje zainteresowania, np. w internecie korzystają z tutoriali dotyczących tego jak szydełkować. Seniorki należą do Uniwersytetu Trzeciego Wieku i Kół Gospodyń Wiejskich. Częściej niż pozostali dorośli inicjują spotkania w mniejszym gronie, podczas których często coś się dzieje, na przykład wspólne gotowanie, robienie ozdób świątecznych. Starsze osoby biorące udział w badaniu zwracają uwagę, że seniorzy nie we wszystkim mogą uczestniczyć i nie każda dynamika spotkań czy ich forma jest dla nich odpowiednia.

Pomysły na działania kulturalne, które zgłaszane były przez uczestniczki warsztatów i osoby biorące udział w rozpytkach wskazują na to, aby **tworzyć działania wokół obecnych ogólnych trendów (np. jedzenie i gotowanie, rękodzieło, renowacja mebli, podróże, zdrowie), ale też wokół wiejskości i zasobów wsi**. Uczestniczki badania wskazują, że wielu mieszkańców przygotowuje coś samodzielnie w domu, na przykład różnego rodzaju przetwory. Jest to potencjał, aby podzielili się z innymi mieszkańcami swoimi pomysłami na przepisy i też rozwijali swoje zainteresowania w tym kierunku.

Mieszkańcy podsuwają pomysły na **nowe działania kulturalne w BCKiP**. Są to spotkania z ciekawymi ludźmi, którzy odnieśli w życiu sukces, warsztaty kulinarne, piknik historyczny, inscenizacje historyczne, koncerty plenerowe, warsztaty lepienia z gliny, plastyczne, teatralne, koło rękodzielnicze (spotkania pasjonatów rękodzieła), zajęcia z języka angielskiego, spotkania autorskie. Respondenci proponują także **aktywności o charakterze sportowym**, takie jak zajęcia gimnastyczne, fitness, zajęcia zumbi, kółko sportowe i przejażdżki rowerowe.

Podobne potrzeby mają osoby biorące udział w warsztatach diagnostycznych i rozpytkach. Interesujące dla nich byłyby **zajęcia ruchowe i sportowo-rekreacyjne**: zumba, taniec - nauka tańca, taniec przy okazji spotkań (jak w klubach seniora), ruchowe działania dla dorosłych o charakterze integracyjnym np. podchody dla dorosłych. Ważne, aby różnicować te zajęcia ze

względu na wiek. Atrakcyjne dla dorosłych są także **zajęcia rękodzielnicze**. Osoby, które już w nich uczestniczą zwracają uwagę na potrzebę zwiększania różnorodności tych zajęć, a także rozszerzenia grup albo ich zwielokrotnienia. Pojawił się także pomysł, aby **organizować spotkania mniej formalne, które stworzyłyby przestrzeń do wspólnego spędzania czasu przy wspólnej pracy twórczej, dla osób, które mają podobne zainteresowania**. Mogłoby to przyjąć formę organizacji cyklicznych spotkań szydełkowania przy kawie czy herbacie, które odbywałyby się zawsze o tej samej porze bez osób prowadzących zajęcia. Panie chętnie rozwinęłyby też swoje umiejętności krawieckie. Zwracają jednak uwagę, że w tym przypadku trzeba zaplanować cykl zajęć, nie jednorazowe warsztaty (potrzeba na to po prostu więcej czasu). W organizacji tego typu zajęć warto bazować na lokalnych zasobach. Wiele pań ma w domach maszyny, ale ich nie używają, trzeba stworzyć im przestrzeń do działania.

Kolejnym interesującym tematem jest **jedzenie i gotowanie**. Osoby uczestniczące w warsztatach chętnie uczestniczyłyby w zajęciach pieczenia chleba, zielarstwa, przygotowywania nalewek. Interesujące jest też dla nich ogrodnictwo czy też zajęcia z dbania o swój wygląd (makijaż, fryzury).

Badane mieszkanki zwróciły uwagę, że należy **mocniej zadbać o mężczyzn, którzy zdecydowanie rzadziej uczestniczą w kulturze**. Wskazały tematy ogrodnictwa (np. jak sadzić, pielęgnować drzewa ogrodowe) i przyrządzania nalewek, jako te które mogłyby ich zainteresować. Jedna z badanych osób zwróciła uwagę na **problem niskiego angażowania w kulturę samotnych osób starszych**, które same z siebie nie pojawiają się w gronie osób zaangażowanych w Koła Gospodyń Wiejskich Czy Uniwersytet Trzeciego Wieku. Potrzeba otwartych działań dla tej grupy dorosłych mieszkańców.

Dorośli mieszkańcy, przynajmniej deklaratorywnie, wykazują niski potencjał do partnerskiego tworzenia kultury, większość z nich postrzega swoją rolę jako odbiorców wydarzeń. Wśród mieszkańców są jednak osoby, które mają zasoby – własne talenty, pasje i zainteresowania, które rozwijają oraz często doświadczenie w byciu po drugiej stronie kultury (w roli twórcy, organizatora), które mogą być potencjałem do współtworzenia kultury we współpracy z BCKiP. Potrzeby mieszkańców dotyczące uczestnictwa w kulturze są w znacznym stopniu zaspokojone. Badani dobrze oceniają działania BCK oraz proponowaną ofertę kulturalną. Oczywiście pojawiają się pomysły na nowe działania, które warto stopniowo wdrażać, aby rozszerzać ofertę

instytucji i być może dzięki temu otworzyć się na nowych odbiorców. Dobrym kierunkiem w zakresie angażowania dorosłych osób wydaje się być budowanie działań wokół obecnych ogólnych trendów (np. jedzenie i gotowanie, rękodzieło, renowacja mebli, podróże, zdrowie), ale też wokół tematu wiejskości i zasobów wsi.

Wyzwaniem, które wydaje się być wartym sprawdzenia jest próba częściowej zmiany organizacji zajęć dla dorosłych: poprowadzenia części z nich równoległe do zajęć dla dzieci, ale także oddania przestrzeni mieszkańcom – pasjonatom, którzy korzystając z infrastruktury instytucji mogliby samodzielnie spotykać się i rozwijać własne zainteresowania przy okazji zaspokajając potrzeby spotkania z innymi.

Ważną informacją wynikającą z badania jest przeważające okazjonalne uczestnictwo dorosłych mieszkańców w działaniach BCKiP. W tym kontekście potrzebne jest wytworzenie wśród mieszkańców świadomości, że BCKiP to instytucja, która tworzy w gminie kulturę, a nie organizuje festyny. Ważne jest więc budowanie relacji z mieszkańcami, stałe rozbudzanie potrzeby uczestnictwa w kulturze.

Czytanie książek jest najbardziej popularnym hobby mieszkańców gminy i ponad połowa respondentów chciałaby, uczestniczyć w zajęciach związanych z czytelnictwem. Warto uzupełnić ofertę o działania dla dorosłych z tego obszaru kultury.

Diagnoza zainteresowań kulturalnych seniorów oraz zebranie propozycji dotyczących nowych inicjatyw kulturalnych zrealizowana została przez zespół Biblioteki – Centrum Kultury i Promocji Gminy Lubiewo. W warsztatach wzięło udział **21 seniorów i seniorek**, słuchaczy lokalnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W przeprowadzonych przez zespół PZR wywiadach indywidualnych (rozpytkach) wzięły udział **3 seniorki**.

— — — — —

Aktywne seniorki i seniorzy mieszkający w gminie należą do Uniwersytetu Trzeciego Wieku i Kół Gospodyń Wiejskich czy też zespołów i chórów. Częściej niż pozostałe grupy osób dorosłych, samodzielnie inicjują spotkania w mniejszym gronie, podczas których wspólnie podejmują jakie aktywności, na przykład wspólne gotowanie, robienie ozdób świątecznych. Starsze osoby biorące udział w badaniu zwracają uwagę, że seniorzy nie we wszystkim mogą uczestniczyć i nie każda dynamika spotkań czy ich forma jest dla nich odpowiednia. Osoby uczestniczące w badaniu wskazały, że kulturalnie dużo się dzieje w gminie, jeśli ktoś chce, ma w czym brać udział.

Preferowanymi przez badanych seniorów i seniorki aktywnościami są występy kabaretów, kino, taniec, koncerty oraz spotkania ze znanymi osobami. Mniejszą popularnością cieszy się teatr, warsztaty rękodzielnicze, festyny i spotkania autorskie. Uczestnicy woleliby także brać udział w cyklicznych zajęciach niż w tematycznych, jednorazowych spotkaniach.

Seniorzy i seniorki zaproponowali również własne propozycje działań kulturalnych. Jedną z nich są **warsztaty kulinarne** odbywające się w tygodniu, popołudniami, trwające każdorazowo 1,5 – 2 godzin. Na zajęciach tych uczestnicy chcieliby uczyć się gotować m.in. potraw regionalnych, wegetariańskich, dań okazjonalnych (np. wigilijnych).

Kolejną propozycją były **warsztaty rękodzielnicze**, odbywające się raz w miesiącu w dni powszednie w godzinach popołudniowych, trwające 1,5 godziny. Zajęcia miałyby się odbywać w BCKiP, a przykładowymi technikami i umiejętnościami realizowanymi podczas nich mogłyby być: makrama, okazjonalne stroiki, szydełkowanie, haft, origami.

Następna propozycja uczestników i uczestniczek warsztatów to **wspólne spotkania z gramii planszowymi**, odbywającymi się na podobnych zasadach jak warsztaty rękodzielnicze.

Najciekawszą grą dla uczestników byłyby szachy, ale seniorzy i seniorki chętnie zagrają również m.in. w warcaby, Scrabble, Monopoli.

Kolejną propozycją była **nauka tańca**: towarzyskiego oraz innych, standardowych i najbardziej znanych tańców. Zajęcia odbywałyby się w BCKiP, raz w miesiącu w dni powszednie, najlepiej po wykładach Uniwersytetu Trzeciego Wieku, a ich czas trwania nie powinien przekroczyć godziny.

Wśród propozycji na nowe działania kulturalne były także **warsztaty fotograficzne**, prowadzone przez profesjonalnego fotografa. Zajęcia te byłyby podzielone na różne techniki i tematykę, np. zdjęcia krajobrazu, przyrody, zwierząt, osób. Najlepiej, gdyby warsztaty składały się z kilku spotkań w środku tygodnia trwających 2 godziny. Pod koniec warsztatów warto byłoby wywołać najlepsze zdjęcia i przygotować wystawę.

Część warsztatów została poświęcona ewaluacji działań kulturalnych prowadzonych przez BCKiP i metod ich promocji oraz uczestnictwa seniorów w działaniach kulturalnych. **Zdecydowana większość uczestników warsztatów nie wie jakie zajęcia i wydarzenia organizuje BCKiP w Lubiewie (15 osób), a tylko trzy osoby uczestniczą w prowadzonych obecnie zajęciach.** Co ważne, dla wszystkich uczestników, wydarzenia w których brali udział w BCKiP były ciekawe i atrakcyjne. Uczestnicy wymienili najlepsze dla nich metody informowania i promocji wydarzeń wskazując przede wszystkim na **powiadomienie sms i informowanie poprzez Uniwersytet Trzeciego Wieku**. Ponadto warto byłoby zamieszczać informacje o wydarzeniach w lokalnej gazecie, na Facebooku i stronie internetowej, plakatach, jak również (w przypadku ważniejszych wydarzeń) w ogłoszeniach parafialnych podczas mszy.

Seniorzy i seniorki uczestniczący w warsztatach nie mają również problemów z dotarciem (dojazdem) na zajęcia i wydarzenia, jednak osoby biorące udział w warsztatach zwracają uwagę, że jest to problem dla wielu osób starszych mieszkających w gminie.

Zainteresowania tematyczne seniorów są podobne jak pozostałych grup dorosłych mieszkańców. Warto jednak zwrócić uwagę, że potrzeby dotyczące organizacji zajęć dla starszych dorosłych są nieco inne: duża część z nich woli spędzać czas w swoim gronie, czas trwania zajęć nie może być zbyt długi, a przy ich organizacji powinno się zadbać o przestrzeń na swobodną rozmowę przy kawie i herbacie.

Seniorzy i seniorki nastawieni są na naukę i aktywne spędzanie czasu. Zdecydowanie opowiadają się za warsztatowymi formami zajęć (w mniejszym stopniu za wykładami).

Okazuje się, że szczególnie w tej grupie ważne jest bezpośrednie przekazywanie informacji o dostępnych wydarzeniach i o tym, z czego warto skorzystać. Warto więc budować relacje z liderami grup seniorskich skupionych wokół takich instytucji i podmiotów jak Uniwersytet Trzeciego Wieku, Koła Gospodyń Wiejskich, chóry czy zespoły muzyczne i z tworząc niejako z tych osób punkty kontaktowe i ambasadorów działań instytucji kultury.

Dzieci jako kotwica uczestnictwa dorosłych w kulturze. To one przyciągają na wydarzenia kulturalne znaczną część mieszkańców. Warto rozwijać działania wspólne dla dzieci i rodziców (które nie ograniczałyby się do festynów i innych akcyjnych wydarzeń plenerowych). W ten sposób kultura będzie mogła być narzędziem budowania więzi między rodzicami i dziećmi, a rodzice lepiej poznają instytucję być może także interesując się ofertą skierowaną bezpośrednio do nich.

Szukać nieoczywistych połączeń. Wśród potrzeb badanych mieszkańców dotyczących zakresu oferty BCKiP znajdują się takie, które czasem trudno uznać za działania związane z obszarem działania instytucji (przykładowo zajęcia sportowe, programowania komputerowego, wizażu). Można jednak wykorzystać te formy aktywności, aby przekazywać treści kulturowe. Czy wycieczka rowerowa do ważnych kulturowo miejsc w gminie czy tropem lokalnych artystów i rzemieślników nie jest działaniem kulturowym?

Kultura to też przestrzeń do spotkań i rozmów. Warto udostępniać przestrzeń instytucji do spotkań znajomych czy przyjaciół, a także osób dzielących podobne zainteresowania. Wówczas można by zwiększyć motywację do uczestnictwa w działaniach, łącząc efekt wzmacniania społeczności lokalnej, więzi międzyludzkich z poznawaniem kultury.

Podążać za trendami. Dobrym kierunkiem w zakresie angażowania badanych grup odbiorców, szczególnie młodszej młodzieży i dorosłych jest budowanie działań wokół obecnych ogólnych trendów (np. jedzenie i gotowanie, rękodzieło, renowacja mebli, podróże, zdrowie, nowe media i technologie), ale też wokół tematu wiejskości i zasobów wsi.

Dać przestrzeń do działania. Warto stwarzać ramy do działania dla różnych grup mieszkańców mających podobne zainteresowania. Dać im przestrzeń (dosłownie: miejsce spotkań, zgromadzone narzędzia do pracy i w przenośni: zachętę do działań) do podejmowania oddolnych inicjatywy. W ten sposób, poprzez nawiązywanie bliższych relacji, opartych o zasady współpracy możliwe będzie poszerzanie grona partnerów instytucji. Wzmocni to też wizerunek BCKiP - otwartej instytucji.

Budować kulturę z lokalnymi pasjonatami. W otoczeniu instytucji jest spory zasób osób, rozpoznawalnych przez mieszkańców, które rozwijają własne talenty, pasje i zainteresowania. Często mają też doświadczenie w byciu po drugiej stronie kultury (w roli twórcy, organizatora). Właśnie te osoby są lokalnym potencjałem do współtworzenia kultury, rozszerzania działań instytucji i kręgu odbiorców.